

El pintor de la Torre Eiffel

Un dia com qualsevol altre, a cal Sastre, si no recordo malament a finals de l'any 1935, feia 17 anys. Vaig escoltar dos cops secs a la porta: eren uns militars, no feien bona cara. Ens van dir que el meu germà Tomàs havia d'anar a fer la mili. Sabíem que allò no acabaria bé, però no fins a quin punt arribaria. Així que jo em vaig oferir a anar també al costat del Tomàs.

Un any després, va esclatar la Guerra Civil. Nosaltres érem republicans, i lluitàvem per això, per la llibertat. Però no tot va acabar com esperàvem, el nostre bàndol va perdre la guerra.

Vam haver d'exiliar-nos a França. Franco manava i nosaltres érem enemics per a ell. Soldats, policia, militars anaven furiosos de porta en porta, tot estava vigilat, controlat. Si et trobaven, et podien matar, torturar i no solament a tu, també a tot aquell a qui estimessis. Per aquesta raó vam decidir viure a França, però no era fàcil, no després d'una guerra perduda. És la pitjor època de totes, la postguerra, la fam, la crueltat i la necessitat de sobreviure sense res.

El motiu pel qual ens vam exiliar a França era perquè aquest país era una república. Uns anys després, Hitler va conquerir França. Com que no podíem estar enlloc, d'alguna forma havíem de continuar amb la vida, i vam descobrir el contraban. Caminàvem d'Andorra fins a Barroera, portàvem llana d'ovella, formatge artesà del poble, i per altra banda, tabac i sucre d'Andorra. Anàvem per les muntanyes, un camí molt difícil, si no te'l sabies o feies un pas malament et perdies. Tot anava bé, bé, fins a cert punt, fins al punt de caminar descalç sota la pluja. Però un dia ens van agafar, al Tomàs i a mi. Obligats, vam anar a un camp de concentració.

La benvinguda a Argelers va ser fent treballs forçats. La primera tasca que vam tenir va ser cavar muntanyes, fèiem túnels. Al principi era cansat i prou. Però després va començar el més desagradable. Si no ho veus, no pots entendre el que és viure veient gent morir, estirada al terra durant dies. Ningú no anava a recollir-los, no et pots imaginar el que és la gana, no saps fins a quin punt del que érem capaços, podíem menjar-nos els cucs de les nostres pròpies ferides. El meu germà i jo aguantàvem, ens ajudàvem, si no hi havia suficient menjar el compartíem. Quan portes dies sense ficar-te res a la boca, la gana marxa. Aleshores, a tot t'acostumes. Una altra cosa que recordo són les mentides, aquelles que si treballaves més et deixaven lliure o ajudarien els teus companys. No, això no passava, com a molt, si delataves algú, et donaven una puta i una habitació, però res més.

Uns amics i jo planejàvem una escapada i durant el dia cansàvem el nostre guàrdia. Durant les nits esperàvem que s'adormís, dia a dia, nit a nit. Fins que al final va passar, es va adormir. Sigilosament vam anar cap a la tanca i la vam saltar. Érem

dotze persones, sí persones, ara que havíem escapat d'allà ja érem una mica més que esclaus. Però no van tardar massa en avisar que havíem fugit. S'escoltava de fons gossos famolencs que portaven dies sense menjar per si passava alguna cosa semblant, guàrdies cridant, trets a l'aire...

Mon germà i jo corríem, estàvem cansats però seguíem, si paràvem, s'acabava tot. Vam arribar a una muntanya, hi havia tres pams de neu i dos camins. El primer era voltant la muntanya per la vora del riu, l'altra passar-la per damunt. El grup es va dividir en dos, la meitat van anar per vora el riu i nosaltres i uns companys per dalt de la muntanya. Quan ja havíem caminat una mica, vam sentir sorolls: ens estaven esperant a la vora del riu. Els van matar allà mateix, una ràfega de trets, sis morts i després silenci, era tan fort que semblava que aquell silenci ens engolia.

No sé d'on vam treure les forces, però ho vam aconseguir, vam arribar a Barroera. No ens podíem quedar enlloc, així que ens vam amagar durant uns mesos a la bordera de la nostra casa. No sé si ens van vendre per una dotzena d'ous, per un porc o per una mula, però el cert és que un dia ens estaven esperant fora de casa. Algú els va dir que érem allà. No podíem seguir amagats, vam fugir, jo em vaig fer un nou document, vaig passar a ser una altra persona i me'n vaig anar a França una altra vegada. M'era igual com i a quin lloc, només volia fugir. Ben bé no sé com però vaig acabar a París. Allà em vaig trobar un vell amic: en Xavier. Ell em va ajudar a passar desapercbut.

Vaig trobar un treball, pintant la Torre Eiffel. Quan vaig arribar als 200 metres vaig decidir escriure la meva firma:

Amadeu Farrero.

Història basada en fets reals. Amadeu era el tiet del meu avi.